خراسان روزنامه صبح ایران
پنجشنبه ۷ مرداد ۱۳۹۵ . ۲۳ شوال ۱۴۳۷ . شماره ۱۹۳۱۴

هاتف‌فرد-طرح تفکیک زباله از مبداء پس از گذشت ۱۰ سال از مصوبه دولت، در بیرجند کلید خورد. «خانزاد» معاون خدمات شهری شهرداری بیرجند گفت: با استناد به ماده ۴ آئین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماند مصوب سال ۱۳۸۴ هیئت دولت، از ماه گذشته با ۴ شرکت انعقاد قرارداد شد تا طرح تفکیک زباله از مبداء را اجرایی کنند. به گفته وی برای شروع کار قرار شد کانکس هایی در برخی از نقاط شهر جانمایی شود که در مرحله اول کار ۴ کانکس جانمایی شد.

معاون شهردار: تفکیک زباله از مبداء در بیرجند پس از ۱۰ سال کلید خورد

یادداشت

رضاپور

با پلاستیک خداحافظی کنیم

زندگی مدرن با وجود رفاهی که برای انسان به همراه دارد، گاه ضرر های جبران ناپذیری به او وارد می کند. کیسه های پلاستیکی و ظروف یك بار مصرف نیز در این مورد مصداق دارند. زمانی که این کیسه ها و ظروف، جایگزین کیسه های پارچه ای و کاغذی شدند شاید کمتر کسی فکر می کرد در آینده ای نزدیك همین جایگزین ها، تبدیل به یکی از معضلات اصلی محیط زیست شوند.

براساس تحقیقات انجام شده تنها در ایران سالانه بیش از ۳میلیون تن پلاستیك تولید می شود.

بیشتر این پلاستیك ها نیز بادوام هستند و صد ها سال طول می کشد تا به خودی خود تجزیه و نابود شوند. در سال های اخیر همیشه هشدار هایی در مورد اثرات سوءاستفاده از ظروف یك بار مصرف و پلاستیکی شنیده ایم؛ یعنی گذشته از بحث آسیب رسانی به محیط زیست، استفاده از این ظروف برای سلامت انسان مضر است.

ظروف یك بار مصرف، عمدتاً از PVC که وابسته به مواد نفتی و فسیلی است، ساخته شده اند. این مواد در مواجهه با دمای بالای ۶۵ درجه سانتی گراد و در مجاورت با چربی ها و مواد اسیدی، آزاد می شوند که سرطان زایی آن ها ثابت شده است.

برای ساخت ظرف های یکبار مصرف، انواع نرم کننده ها، پایدار کننده ها، روان کننده ها، رنگدانه ها و پر کننده ها اضافه می شود که همگی آن ها برای سلامتی مضر هستند. به همین دلیل استفاده از ظروف ارگانیك و قابل بازیافت و غیر سمی می تواند بهترین راهکار برای کاهش مصرف ظروف یکبار مصرف باشد که خوشبختانه این اتفاق در خراسان جنوبی و شهر بیرجند تا حدود زیادی با استقبال برخی شهروندان و رستوران داران و برخی از فروشگاه ها روبه رو شده است و بسیاری از رستوران ها با پذیرش این موضوع و انجام اقداماتی نظیر تغییر ظروف و نصب بنر تبلیغی به تحقق این امر کمك کرده اند. همچنین بسیاری از فروشگاه های عرضه این ظروف سمی هم همکاری کرده و فروش ظروف ارگانیك را جایگزین ظروف نفتی کرده اند.

ضمن اینکه آموزش در خصوص نگه داشت محیط زیست باید از مهد های کودك آغاز شود که این کار نیاز به کمك آموزش وپرورش و مسئولان محیط زیست دارد و امیدواریم این اتفاق هرچه زودتر رخ دهد تا در آینده ای نزدیك شاهد نجات محیط زیست باشیم.

مدیریت پسماند در خراسان جنوبی، قانون زیر خروارها زباله

فائزه حسینی نژاد-مدیریت مواد زائد امروزه به عنوان یکی از مهمترین دغدغه های جوامع بشری مطرح است. افزایش حجم زباله ها و مشکلات زیست محیطی از یک سو و تنوع و گوناگونی زباله ها از سوی دیگر بر پیچیدگی نحوه جمع آوری و دفع آن ها افزوده است آنچنان که امروزه دیگر سیستم های جمع آوری و دفع سنتی زباله ها جوابگو نبوده و نمی تواند به تنهایی از آلودگی های زیست محیطی ناشی از انواع زباله های شیمیایی، میکروبی، رادیو اکتیو و ... جلوگیری کند اما تصویب قانون مدیریت پسماند ها علیرغم وجود اشکالاتی در آن، می تواند به عنوان یکی از گام های مهم در راه ارتقاء وضعیت مدیریت مواد زائد جامد در سطح کشور باشد. قانونی که سالهاست در خیلی از مراکز استان ها از جمله مرکز خراسان جنوبی زیر خروار ها زباله گم شده است.

■ ۱۲ سال انتظار برای اجرای قانون

سال ۸۳ قانونی به تصویب رسید که مقرر می کرد تا پایان سال ۹۰ باید تمامی پسماند های مراکز استان ها و شهر های با جمعیت بیش از یک میلیون نفر به صورت تفکیک شده، جمع آوری شود که مقدمه آن داشتن سازمانی با عنوان مدیریت پسماند و کارخانه بازیافت بود. بر همین اساس در جهت بهبود وضعیت مدیریت زباله ها و نجات شهر از شر زباله ها این قانون در خیلی از مراکز استان های کشور اجرایی شد اما با گذشت ۱۲ سال نه تنها این قانون در بیرجند به عنوان مرکز استان خراسان جنوبی که روز به روز در حال رشد است تحقق نیافته است بلکه احداث تنها کارخانه کمپوست در حال اجرای شهر هم رو به فراموشی است. به چند سال قبل که بر گردیم، قول تفکیک زباله از مبداء توسط «وحدتی» شهردار سابق بیرجند در شهریور سال ۹۰ داده شد. او در این تاریخ در گفت و گو با روزنامه «خراسان جنوبی» از انعقاد قرارداد برای اجرای طرح تفکیک زباله از مبداء و حتی اجرایی شدن آن از اول مهر همان سال (یعنی ۵ سال پیش) خبر داد. اما شنیده ها حاکی از این بود که میزان زباله تولیدی کم در مرکز استان خراسان جنوبی و این که تعداد زیاد زباله گردها و ضایعاتی ها چیزی برای بازیافت باقی نمی گذارند دلیلی شده تا فعالیت شرکت های استقبال کننده از طرح بازیافت تعطیل شود.

■ پیشنهادهای بی‌مشتری

حتی یکی از شرکت های بازیافتی در بیرجند کوره هایی برای سوزاندن زباله ها و تبدیل آن ها به کود کمپوست پیشنهاد کرده بود که به دلیل همکاری نکردن مسئولان، طرح اجرایی نشد. وقتی در آن سال ضوابط دفع زباله ها به تصویب رسید، قرار شد زمینه مشارکت موثر بخش خصوصی در تمامی مراحل جمع آوری، جداسازی و دفع پسماند ها فراهم شود و در این زمینه سرمایه گذاری های لازم صورت گیرد اما نه تنها در این زمینه کار موثر و چشمگیری صورت نپذیرفت بلکه حتی پروژه احداث مجتمع فرآوری زباله شهر بیرجند که آغاز شده بود تا قول شهردار راعملیاتی کند نیز به نتیجه نرسید.

■ ۲۰ سال پیگیری

به گفته عضو شورای اسلامی شهر بیرجند این کارخانه کمپوست مرکز استان پس از سال ها اما و اگر هنوز احداث نشده است و از پیشرفت فیزیکی غیر قابل قبولی برخوردار است. دکتر «بهترین» در توضیح بحث مدیریت پسماند در شهر بیرجند می گوید: از ۲۰ سال قبل بحث جمع آوری زباله و دفن آن به عنوان مشکل خود را نشان داد و از آن زمان با وجود پیگیری ها برای مدیریت جمع آوری زباله در این شهر و تاکید این مسئله در بیش از صد ها جلسه کارگروه استان، اما همچنان کار روی زمین مانده و اقدام درخوری صورت نمی گیرد. او به مسئله شهر نشینی و افزایش رشد جمعیت در روند مهاجرت ها اشاره می کند و می گوید: باید پذیرفت شهر بیرجند با بیش از ۲۰۰ هزار نفر جمعیت به عنوان یکی از مراکز استان های کشور نیاز آن ایجاد زیر ساخت هایی برای بحث های مدیریت پسماند است. هر شهروند بیرجندی روزانه حدود ۵۵۰ تا ۶۰۰ گرم تولید زباله دارد که این میزان زباله علاوه بر هزینه های سرسام آور جمع آوری، حمل و دفع آن حجم عظیمی از مشکلات زیست محیطی نگران کننده ای نظیر آلودگی خاک، آب، هوا، رشد و تکثیر حشرات، جوندگان و ناقلین بیماری ها را به دنبال داشته و علاوه بر دادن چهره زشت به شهر ها، سلامتی انسان را به مخاطره می اندازد. از این رو برداشتن گام های مؤثر و اساسی در زمینه مدیریت مواد زائد جامد شهری ضروری است و باید در راس برنامه های سازمان های مسئول و ذیربط قرار داشته باشد در غیر این صورت ضعف مدیریت پسماند در شهر بیرجند، آلودگی و معضلات زیست محیطی را برای شهروندان بیش از پیش پررنگ تر کرده و فضایی را فراهم خواهد کرد تا نه تنها در سطل زباله های شهری بلکه در محل دفن زباله های شهری در منطقه شوشود نیز، زباله گردها و سودجویان به راحتی جولان دهند. هر چند اکنون تعداد زباله گردها در شهر بیرجند به حدی زیاد شده که دیگر خم شدن آن ها در سطل های زباله در ساعات مختلفی از روز برای خیلی از شهروندان عادی شده است و دلسوزان بهداشت و درمان استان هم چندان توجهی به این معضل شهری ندارند.

■ تولید روزانه ۳۰۰ تن زباله

به گزارش خراسان جنوبی نتایج تحقیق دکتر «علیرضا پورخباز» عضو هیئت علمی دانشگاه بیرجند در سال های ۸۹ و ۹۰ نشان می دهد میزان زباله های تولیدی استان شامل زباله های خانگی، بیمارستانی و نخاله های ساختمانی در روز بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ تن است که این آمار مربوط به مراکز شهرستانی است و میزان زباله های تولیدی روستا ها در نظر گرفته نشده است. در این میان میزان زباله خشک و تر که هر فرد روزانه در خانه تولید می کند (زباله های خانگی) حدود ۴۰۵ گرم است که با توجه به جمعیت استان حدود ۶۵ تا ۷۰ تن در روز خواهد شد. بر اساس این تحقیق سرانه زباله تولیدی هر شهروند بیرجندی (خانگی، نخاله های ساختمانی و...) بین ۶۰۰ تا ۶۵۰ گرم است. بیشتر زباله های تولیدی استان را ست (۷۰ تا ۷۵ درصد) وزباله های خشک ۲۵ تا ۳۰ درصد کل زباله های تولیدی را تشکیل می دهد.

■ ۱۱۹ تن زباله در روز

براساس این تحقیق میزان تولید زباله در شهر های استان متفاوت و در شهر های کوچک سرانه زباله تولیدی کمتر است اما بیرجند به عنوان مرکز استان با رقمی بیش از ۱۱۹ تن، بیشترین میزان زباله را در روز تولید می کند. عضو هیئت علمی گروه محیط زیست دانشگاه بیرجند، که این تحقیق را انجام داده پسماند ها را به ۴ گروه بیمارستانی، کشاورزی، خانگی و صنعتی تقسیم می کند و درباره پسماند های کشاورزی می گوید: بیشتر پسماند های کشاورزی بیرجند مربوط به انواع زراعی است که می توان آن را در زمین کشاورزی برای باروری زمین های همان منطقه دفن کرد و پسماند های دامی را هم که بیشتر از طریق کشتارگاه ها تولید می شود یا پسماند های محل پرورش دام و طیور است می توان پس از تبدیل به کمپوست دامی برای زمین های زراعی مورد استفاده قرارداد. دکتر «علیرضا پورخباز» می گوید: چون میزان پسماند های کشاورزی زیاد نیست، این نوع پسماند ها مشکلی را برای منطقه به وجود نمی آورد. از طرفی خراسان جنوبی منطقه ای کویری است و خاک رسی و غیر قابل نفوذ دارد بنابراین بهترین اماکن برای دفن زباله موجود است. او یکی از شرایط محل دفن زباله را فاصله ۱۰ تا ۱۵ کیلومتری از شهر و دور از منطقه مسکونی عنوان می کند و می گوید: علاوه بر این محل دفن زباله نباید باعث ایجاد آلودگی زیست محیطی شود. او در حالی که بالاترین آلودگی زیست محیطی بیرجند را مربوط به وسایل نقلیه می داند تاکید می کند: اگر فکری برای بازیافت زباله نشود این مسئله هم می تواند منجر به آلودگی زیست محیطی در منطقه شود. به گفته دکتر «پورخباز»، دفع بهداشتی زباله شامل دفن بهداشتی (روش گودالی بهترین روش برای مناطق کویری است) بازیافت و بازیابی مجدد است. این در حالی است که مسئولان مربوط به این حوزه در بیرجند با گذشت ۱۳ سال از مرکز شدن شهر بیرجند هنوز در اجرای طرح تفکیک زباله از مبداء موفق نشده اند. او هرچند نبود سازمان مدیریت پسماند را یکی از موانعی می داند که تا کنون برای تحول زیست محیطی در این استان عملیاتی نشده اما به نظر می توان بحث پسماند را با داشتن یک مدیریت پسماند تا حدودی دنبال کرد.

■ ۲۰ سال اما و اگر

بنابه گفته دکتر بهترین عضو شورای شهر بیرجند ۲۰ سال اما و اگر مسئولان گذشت و اکنون سایت فعلی جمع آوری زباله و سیستم سنتی جمع آوری در شهر بیرجند دیگر پاسخگوی نیاز نیست به طوری که مشکلات زیست محیطی را ایجاد کرده است. از طرفی به گفته او در حال حاضر این سایت (در منطقه شوشود) در مجاورت شهر و برخی منازل است و از همه بدتر در جهت بادهای موسمی قرار دارد.

■ فقط ۳۰ درصد بازیافت می‌شود

این ها به کنار، در حالی که به گفته «خدادادی» رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس، فرآیند تجاری سازی زباله در برخی کشور ها مثل هند و چین به حدی توسعه یافته که این کشور ها درصد واردات زباله از کشور هایی نظیر ایران هستند اما در حال حاضر شهر بیرجند ۷۰ درصد زباله های تولیدی خود را به راحتی دفع و تنها ۳۰ درصد زباله ها را بازیافت می کند. آن هم در شرایطی که شهرداری نیاز دارد در راستای ایجاد درآمد های پایدار از این شیوه ها بهره وری های لازم را داشته باشد. این عضو شورای شهر اسلامی بیرجند با اشاره به کاهش در آمد های شهرداری از محل عوارض پروانه های ساختمانی و... می گوید: شهرداری که متکی به درآمد های ناپایداری مانند عوارض و پروانه های ساختمانی باشد رفته رفته زمین گیر می شود بنابراین وقت آن است که حداقل بحث های درآمدزایی پایدار بازیافت یا همان صنعت «طلای کثیف» نه تنها در شهرداری بیرجند بلکه در همه شهرداری ها مورد توجه قرار گیرد. وقتی از او درباره اهتمام شورای شهر در این باره می پرسم می گوید: در سال اول شورای چهارم یعنی سال ۹۳ شورا ۳ میلیارد تومان بودجه سنواتی برای احداث کارخانه کمپوست اختصاص داد و سال گذشته نیز علاوه بر آن یک میلیارد تومان دیگر در نظر گرفت. سال جاری نیز یک میلیارد تومان دیگر برای احداث این پروژه اختصاص داد این در حالی است که هنوز احداث این کارخانه در قالب مجتمع فرآوری زباله بیرجند در مرحله سوله است و پیشرفت آن با توجه به اعتبارات خوبی که هر سال شورا برای این پروژه در نظر می گیرد اصلا خوب نیست. به گفته «بهترین» در این زمینه شورا عزم خود را نشان داد اما در وسط راه برخی از دیدگاه ها روند کار را با مشکل مواجه کرد. از نظر او علاوه بر این که تکمیل این مجتمع فرآوری زباله نیاز به اعتبارات بیشتری دارد که باید دولت به آن اهتمام ورزد شورا نیز در روند اجرای این پروژه دخیل است. به گفته او در شورا برای خیلی از مسائل، جناحی تصمیم گیری می شود و شاید همین است که مسائل مردم در نظر گرفته نمی شود. او می گوید: با وجود رشد شهر نشینی و افزایش روز به روز جمعیت شهر بیرجند به عنوان مرکز استان خراسان جنوبی اما همچنان برخی از اعضای شورای شهر بیرجند از جمله رئیس کمیسیون بهداشت خدمات شهری و محیط زیست و سلامت شورای شهر بیرجند معتقدند مسئله بازیافت هنوز در اولویت نیست. بنابراین با در نظر گرفتن این مسائل اگر کار احداث این کارخانه دوباره متوقف شود سالیان سال به طول می انجامد تا عزمی برای کار نشان داده شود. البته او از تفاهم نامه همکاری شهرداری با محیط زیست صحبت به میان می آورد و می گوید: به طور قطع بازیافت و دفع زباله شهر ها و روستا های اطراف شهر بیرجند مسئله مهم و کار سنگینی است که با وجود تاکید مقامات مسئول بر کنترل این زباله ها محدودیت های مالی باعث فاز بندی کار ها شده به طوری که اولویت شهرداری فعلا منوط به کنترل زباله شهر بیرجند باشد. با این اوصاف معلوم نیست تکلیف زباله های اطراف شهر بیرجند و شهرک های اقماری آن چه خواهد بود آنچنان که طی این سال ها در همین رسانه های استان مطرح می شد که گاها حتی زباله های عفونی در اطراف روستا ها دور ریخته می شد و هیچ توجهی هم به عواقب آن نمی شد. شاید تشکیل سازمان مدیریت پسماند در شهرداری بیرجند بتواند تا حدودی در مدیریت زباله ها موثر باشد.

■ سازمان مدیریت پسماند تعریف نشده

دکتر «زنگویی» رئیس شورای شهر نظرش این است. «هر آنچه شورا تصمیم می گیرد برای حفظ شأن و جایگاه و ملاحظات اقتصادی مردم است» اما عضو شورای شهر بیرجند نظرش درباره تشکیل سازمان مدیریت پسماند در شهرداری بیرجند مثبت نیست و معتقد است: تشکیل این سازمان در کلیت خوب است و اهمیت کار را نشان می دهد اما در چارت شهرداری بیرجند هنوز برای سازمان مدیریت پسماند تعریفی وجود ندارد و بر این اساس نمی توان خلاف قانون اقدامی کرد. به گفته «بهترین» در شرایطی که شهرداری با کمبود منابع مالی مواجه است ایجاد این سازمان در اولویت نیست و بار مالی زیادی به شهرداری تحمیل می کند از این رو نمی توان برای سازمان مدیریت پسماند به این زودی ها در این شهر اقدامی کرد و در واقع در اولویت نیست اما این دلیل نمی شود که به بحث زباله گرد ها بی توجهی شده و یا درآمدزایی از بازیافت زباله نادیده گرفته شود. به گفته معاون خدمات شهری شهرداری بیرجند تقریبا پا به پای بحث بازیافت زباله در مقصد موضوع زباله از مبداء نیز پیگیری شده به طوری که پس از بررسی تجارب برخی از شهر های کشور، طرح تفکیک زباله از مبداء سرانجام بعد از ۱۰ سال از اول خرداد ماه سال جاری به صورت پایلوت در نقاطی از بیرجند آغاز شد. «خانزاد» می گوید: با تفکیک زباله از مبداء و تحویل آن به این کانکس ها کم کم تعداد این زباله گرد ها نیز کمتر خواهد شد تا جایی که دیگر شاهد این افراد در خیابان ها نخواهیم بود. وقتی شهرداری مسئولیتش را درباره جمع آوری زباله ها و تمیزی شهر در حدی انجام داده است که بیرجند به عنوان تمیزترین شهر کشور معرفی شده است ذره بین این پرونده بر روی مسئولانی می رود که با گذشت ۲۰ سال جلسه گذاشتن و پیگیری کردن موضوع هنوز نتوانسته اند بحث مدیریت پسماند در شهر بیرجند را به نتیجه برسانند. این در حالی است که به اعتقاد دکتر بهترین به عنوان منتقد سرسخت احداث نشدن کارخانه کمپوست، قطعا برای اجرای طرح های مدیریت پسماند هر چند ممکن است در اول کار با نقص هایی مواجه شویم اما شروع با نقص بهتر از اجرایی نشدن طرح است. شاید دلیل این سیر لاک پشتی و موانع شکل گیری عزم ملی برای ورود مدیران شهری به صنعت بازیافت زباله را بتوان به گفته رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس به عدم درک مدیران شهری از اهمیت ظرفیت های زیست محیطی، درآمدزایی و اشتغال زایی «صنعت طلای کثیف» بسط داد.

مهم‌ترین نکات پرونده

هر شهروند بیرجندی روزانه حدود ۵۵۰ تا ۶۰۰ گرم تولید زباله دارد.

صنعت «طلای کثیف» نه تنها در شهرداری بیرجند بلکه در همه شهرداری ها باید مورد توجه قرار گیرد.

دکتر «زنگویی»: هر آنچه شورا تصمیم می گیرد برای حفظ شأن و جایگاه و ملاحظات اقتصادی مردم است.

جدول [۶۶۱۱]

طراح جدول: مجید شادروح

افقی

۱-تهیدست-کبوتر صحرایی-واحد شمارش فرش-سرزمین ۲-مادر-شقه-بالغ-ضروری ۳-چهارمن تبریز-بخشش-خرگاه-کام-روان ۴-خشت پخته-نان برشته-پشیمان-هیزم-حرف ندارى ۵-پیمان ناقلا-آلوچه کوهی-خبرچین-پیرو ۶-رستنی-بیماری مهلک-فن-غلاف پنبه ۷-استارت قدیمی-سیاهه-رتبه کارمندی-لوا ۸-نگاه خیره-از غزوات-بهجت-درخت اعدام-پیر ۹-هردانه‌ای که از آن نان پزند-رنگین-یار عذرا-فانوس دریایی-پسوند شباهت ۱۰-آشکار-پرخور-خانه ییلاقی-واحد اندازه گیری ظرفیت الکتریکی ۱۱-ترشی بادمجان-خنجر-تریبون-بی همتا

عمودی

۱-روزگار-شهری در خوزستان ۲-مفت-لقب پادشاهان فرانسه ۳-رها-مقام-زمان ۴-اسب زین کرده بدون سوار که پیشاپیش موکب پادشاهان وامراحرکت می دادند-نوعی خودرو-سودای ناله ۵-آوازه-اندیشه ۶-سالخورده-شهری در کناره دریای ژنو ۷-پول کشور آفتاب تابان-خار-دایی ۸-مسمار-پوستینی که از پوست گوسفند درست کنند-کرشمه ۹-امانت دار-زمین کشاورزی که یک سال در آن زراعت نکرده باشند-زیر پا مانده ۱۰-مدعو-ناب وخالص ۱۱-ویرانی-استمرار ۱۲-تازه-قمر-سمت راست ۱۳-غضب-موضعی در مکه-دل ۱۴-تاریک-نمو-واحد سطح ۱۵-راهنمایی-بلوف ۱۶-مغز سر-آن که جامه را رفو کند ۱۷-خرس فلکی-وزش باد-گوسفند جنگی ۱۸-رفیق-ارجمند-بینش ۱۹-پیامبر صبور-بیمناک ۲۰-مادر حضرت یوسف (ع)-واحد شمارش گربه سانان

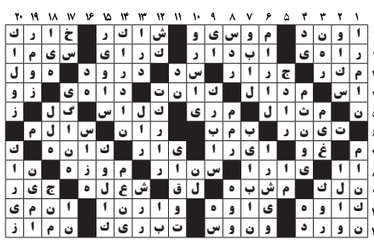
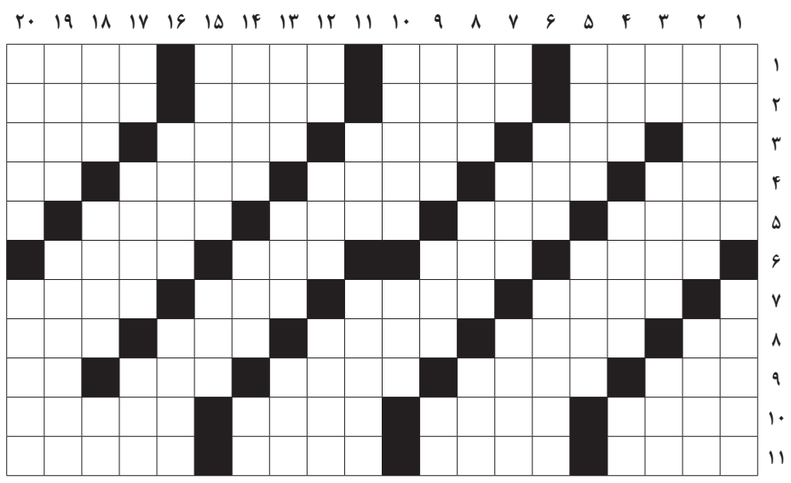
حل جدول شماره ۶۶۱۰